

Rosa rubiginosa L.

Ruža hrdzavá

Ic.: Tab. 7, fig. 1, p. 72

Rosa rubiginosa L. Mantissa Alt. p. 564, 1771.Syn.: *Rosa eglanteria* L. (nom. ambig.).

Ker 120–200 cm vysoký, výnimočne vyšší, kompaktné rastúci s konármi vzpriamenými alebo oblúkovite ohnutými. Internódiá krátke, kvetonosné konáriky kratšie ako pri ostatných taxónoch sekcie *Caninae*. Konáre všetkých radov husto ostnaté; ostne ohnuté až háčikovité so zbiehovou bázou, niekedy ostne heteroakantné (t. j. silne ohnuté alebo háčikovite ohnuté ostne premiešané so štíhlymi, takmer priamymi, rozlične dlhými a krátkymi ihlicovitými štetinami a ostňami, prípadne aj so stopkatými žliazkami). Tento typ odenia typický pre mladé rýchlorastúce sterilné výhonky alebo horné časti kvetonosných konárov. Prílistky krátke, blanité, na okraji žliazkaté, ušká ostré, priame. Listy opadavé, striedavé, nepárno perovite zložené, 5–7-jarmové, drobné, charakteristicky okrúhle až široko vajcovité alebo široko tupo elipsovité, tmavozelené (v mladosti niekedy aj červenkasté), na okraji dvojito perovité, žliazkaté, pílkovité, na líci ± žliazkaté, na rube chlpaté, vždy husto žliazkaté so žliazkami sediaticimi, veľmi vzácne holé.

Kvety zriedka jednotlivo, častejšie v ± bohatých súkvetiach. Prvé 3 kališné lístky perovite strihané (3. iba po jednej strane), široké. Kališné lístky po odkvitnutí vzpriamené alebo rozložené, suché pretrvávajú dlho na dozrievajúcich šípkach, neskôr sa odlamujú. Korunné lupienky drobné (tmavoružové), žliazkaté, slabo voňajúce. Tyčínok mnoho, peľnice žlté. Čneliek mnoho, ± husto (vlnato) chlpaté, ojedinele takmer holé. Disk plochý alebo iba mierne klenutý, ústie úzke (pri drobnoplodých jedincoch) alebo široké. Stopky plodov dlhšie ako šípky, pri terminálnych plodoch (najmä v mnohokvetých súkvetiach) kratšie, husto žliazkaté, v extrémnych prípadoch aj bez žliazok. Žliazky stopkaté. Silice žliazok lepkavé, voňajúce po jablkách. Šípky mnohotvárne, najčastejšie vajcovité až guľovité, alebo úzko elipsoidné, drobné (pod 10 mm), ale aj nápadne veľké (nad 15 mm), ± stopkatožliazkaté, menej často holé, oranžovočervené, v zrelosti mäkké. Nažky bieložlté, mnoho.

Chromozómy: $2n = 35$, meióza nepravidelná. Okr. 14e. Banská Štiavnica, Kalvária (Kláštorský et Kláštorská 1969).

Poznámka. Sekrét žliazok lepkavý, intenzívne vonia po jablkách (najmä v období pučania listov alebo pri vyššej vzdušnej vlhkosti v podvečer a zrána, prípadne v horúcich letných dňoch).

Patrí medzi najľahšie determinovateľné ruže zo sekcie *Caninae*. Nápadná vôňa, charakteristický tvar okrúhlych lístkov, pílkovitost, vzpriamené kališné lístky, drobnejšie červené kvety, žliazkaté kvetné stopky, výrazná heteroakantnosť